

Prof. univ. dr. Florin MOȚIU
Facultatea de Drept
Universitatea de Vest din Timișoara

CONTRACTELE SPECIALE

CURS UNIVERSITAR

Ediția a IX-a,
revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
-2023-

CUPRINS

ABREVIERI	5
TENDINȚE ACTUALE ÎN DREPTUL CONTRACTELOR SPECIALE	7
TITLUL I. CONTRACTUL DE VÂNZARE	11
CAPITOLUL I. Noțiune. Caractere juridice	11
1. Noțiune	11
2. Caractere juridice	12
CAPITOLUL II. Pactul de opțiune. Promisiunea de vânzare. Dreptul de preempțiune	16
1. Pactul de opțiune	16
2. Promisiunea unilaterală de vânzare și de cumpărare	20
3. Promisiunea bilaterală de vânzare	22
4. Dreptul de preempțiune	26
Capitolul III. Condiții de validitate	33
1. Consimțământul	33
2. Capacitatea	34
3. Obiectul	39
4. Cauza	53
Capitolul IV. Efectele contractului de vânzare	55
1. Generalități	55
2. Obligațiile vânzătorului	56
3. Obligațiile cumpărătorului	87
Capitolul V. Varietăți de vânzare	95
1. Vânzarea în bloc	95
2. Vânzarea bunurilor de gen	95
3. Vânzarea pe gustate	96
4. Vânzarea pe încercate	98
5. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare	99
6. Vânzarea cu arvună	101
7. Vânzarea moștenirii	103
8. Vânzarea de drepturi litigioase	105
9. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății	107
10. Vânzarea bunului altuia	108

TITLUL II. CONTRACTUL DE SCHIMB	112
1. Noțiune și reguli aplicabile	112
2. Caractere juridice	112
TITLUL III. CONTRACTUL DE FURNIZARE	114
Capitolul I. Noțiune. Caractere juridice. Delimitare față de vânzare	114
1. Noțiune	114
2. Caractere juridice	115
3. Delimitare față de vânzare	116
Capitolul II. Condiții de validitate	118
Capitolul III. Efecte juridice	119
Capitolul IV. Subcontractarea	121
TITLUL IV. CONTRACTUL DE DONAȚIE	122
Capitolul I. Noțiune și caractere juridice	122
1. Noțiune	122
2. Caractere juridice	122
Capitolul II. Forma contractului de donație	125
1. Promisiunea de donație	125
2. Între persoane prezente	126
3. Între absenți	127
4. Actul estimativ	128
Capitolul III. Condiții de validitate	130
1. Obiectul.....	130
2. Capacitatea	131
3. Consimțământul	134
4. Cauza.....	136
Capitolul IV. Tipuri de donații	138
1. Donațiile simulate	138
2. Donațiile indirecte	140
3. Darul manual.....	141
4. Donația cu sarcină (<i>sub modo</i>)	143
5. Donația între soți. Donațiile făcute viitorilor soți în vederea căsătoriei	146
Capitolul V. Efectele contractului de donație	150
1. Reguli generale. Efectul translativ al contractului	150
2. Obligațiile donatorului.....	150
3. Obligațiile donatarului	151

Capitolul VI. Principiul irevocabilității donațiilor	152
1. Clauze incompatibile cu principiul irevocabilității	153
2. Clauze permise	153
3. Revocarea donațiilor. Cauze legale. Enumerare	154
4. Revocarea pentru neexecutarea sarcinii	155
5. Revocarea pentru ingratitude	156
TITLUL V. CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE	163
Capitolul I. Noțiune, varietăți și caractere juridice	163
1. Noțiune	163
2. Varietăți	163
3. Caractere juridice ale contractului de locațiune a bunurilor, potrivit Codului civil.....	164
Capitolul II. Condiții de validitate	166
1. Capacitatea	166
2. Consimțământul.....	167
3. Obiectul	167
4. Cauza	168
Capitolul III. Efectele contractului de locațiune	169
1. Obligațiile locatorului	169
2. Obligațiile locatarului	174
Capitolul IV. Sublocațiunea și cesiunea contractului de locațiune	179
1. Sublocațiunea	179
2. Cesiunea	180
Capitolul V. Încetarea locațiunii	181
1. Cauze de încetare.....	181
2. Denunțarea unilaterală	181
3. Expirarea termenului stabilit de părți sau de lege	182
4. Rezilierea pentru neexecutare de obligații	183
5. Imposibilitatea folosirii bunului.....	185
6. Desființarea titlului locatorului.....	184
7. Înstrăinarea bunului închiriat	186
8. Moartea locatarului	186
TITLUL VI. CONTRACTUL DE ÎNCHIRIERE A LOCUINȚEI	187
Capitolul I. Noțiune, domeniu de aplicare și caractere juridice	187
1. Noțiune	187
2. Domeniu de aplicare	188
3. Caractere juridice	188

Capitolul II. Încheierea contractului	189
1. Părțile contractante.....	189
2. Conținutul contractului	190
3. Obiectul contractului de închiriere	190
4. Termenul închirierii	191
Capitolul III. Efectele contractului de închiriere	194
1. Obligațiile locatorului (proprietarului).....	194
2. Obligațiile chiriașului	195
3. Obligații care nu pot fi asumate de chiriaș.....	196
Capitolul IV. Subînchirierea și cesiunea contractului de închiriere	198
1. Subînchirierea locuințelor	198
2. Cesiunea contractului de închiriere a locuinței	200
Capitolul V. Schimbul obligatoriu de locuințe	200
Capitolul VI. Încetarea contractului	201
1. Cauze de încetare	201
2. Expirarea termenului.....	201
3. Denunțarea unilaterală	202
4. Rezilierea contractului pentru neexecutarea obligațiilor sau comportamentul culpabil al chiriașului	202
5. Decesul chiriașului.....	204
Capitolul VII. Închirierea unor locuințe cu destinație specială	205
1. Reguli aplicabile.....	205
2. Locuința socială	205
3. Locuința de serviciu	207
4. Locuința de intervenție	207
5. Locuința de necesitate	208
6. Locuința de sprijin.....	210
7. Locuința de protocol	210
8. Soluționarea litigiilor locative	211
TITLUL VII. CONTRACTUL DE ARENDARE	212
Capitolul I. Noțiune și caractere juridice	212
1. Reglementare legală. Noțiune	212
2. Caractere juridice	212
Capitolul II. Condițiile de validitate și încheierea contractului de arendare	214
1. Consimțământul	214
2. Capacitatea	214
3. Obiectul.....	215
4. Cauza.....	215
5. Forma contractului de arendare.....	216

Capitolul III. Efectele contractului de arendare	217
1. Obligațiile arendatorului	217
2. Obligațiile arendașului	217
Capitolul IV. Încetarea contractului de arendare	219
TITLUL VIII. CONTRACTUL DE ANTREPRIZĂ	220
Capitolul I. Noțiune și caractere juridice	221
1. Noțiune	220
2. Delimitarea de alte contracte	220
3. Caractere juridice	222
Capitolul II. Condiții de validitate	223
Capitolul III. Efectele contractului de antrepriză	225
1. Obligațiile antreprenorului	225
2. Obligațiile beneficiarului	226
3. Pieirea lucrării înainte de recepție	227
Capitolul IV. Încetarea contractului de antrepriză	228
Capitolul V. Reguli speciale privind antrepriza de construcții	229
1. Noțiune. Reguli aplicabile	229
2. Subantrepriza	230
3. Răspunderea în antrepriza de construcții	231
4. Acțiunea directă a lucrătorilor	232
TITLUL IX. CONTRACTUL DE SOCIETATE	235
Capitolul I. Noțiune și caractere juridice	235
1. Noțiune. Dobândirea personalității juridice	235
2. Caractere juridice	236
Capitolul II. Condiții de validitate. Domeniu de aplicare	237
1. Consimțământul	237
2. Capacitatea	237
3. Obiectul	238
4. Cauza	239
Capitolul III. Societatea simplă	240
1. Încheierea contractului	240
2. Capitalul social	240
3. Părțile de interes	242
4. Patrimoniul social	243
5. Raporturile dintre asociați și societate	243

Contractele speciale

---

6. Hotărârile privind societatea	244
7. Raporturile cu terții	245
8. Administrarea societății.....	246
9. Participarea la profit și pierderi	247
10. Pierderea calității de asociat.....	248
11. Încetarea societății	249
Capitolul IV. Asocierea în participație	251
TITLUL X. CONTRACTUL DE MANDAT	253
Capitolul I. Noțiune și caractere juridice. Feluri	253
1. Noțiune	253
2. Caractere juridice	254
3. Feluri	255
Capitolul II. Reprezentarea. Delimitarea între mandatul cu și fără reprezentare	256
Capitolul III. Mandatul cu reprezentare	259
1. Definiție.....	259
2. Delimitarea de alte contracte	259
3. Forma și dovada mandatului	260
4. Capacitatea	261
5. Consimțământul	262
6. Obiectul și întinderea mandatului	263
7. Obligațiile mandatarului.....	266
8. Obligațiile mandantului	269
9. Raporturile juridice între mandant și terți	270
10. Raporturile dintre mandatar și terți.....	272
11. Încetarea contractului de mandat	273
Capitolul IV. Mandatul de ocrotire	276
Capitolul V. Mandatul fără reprezentare	278
Capitolul VI. Contractul de comision	280
1. Noțiune	280
2. Caractere juridice	281
3. Contractul cu sine însuși.....	281
4. Efectele contractului de comision	282
5. Clauza <i>star del credere (ducroire)</i>	286
6. Încetarea contractului de comision	287
Capitolul VII. Contractul de consignație	288
1. Noțiune. Natură juridică	288
2. Caractere juridice	288

---

3. Efectele contractului de consignație	289
4. Încetarea contractului de consignație	293
Capitolul VIII. Contractul de expediție	294
1. Noțiuni	294
2. Caractere juridice	295
3. Efectele contractului de expediție	295
4. Prescripția	298
TITLUL XI. CONTRACTUL DE AGENȚIE	299
Capitolul I. Noțiune. Caractere juridice	299
1. Noțiuni	299
2. Caractere juridice	301
Capitolul II. Cuprinsul contractului de agenție	302
1. Domeniul de aplicare	302
2. Exclusivitatea	303
3. Clauza de neconcurență	303
4. Remunerația agentului	304
5. Durata contractului	305
Capitolul III. Efecte juridice	306
1. Obligațiile agentului	306
2. Obligațiile comitentului	307
Capitolul IV. Încetarea contractului de agenție	309
1. Cazurile speciale de încetare	309
2. Indemnizațiile și despăgubiri datorate	310
TITLUL XII. CONTRACTUL DE INTERMEDIERE (CURTAJ)	311
Capitolul I. Noțiune. Caractere juridice	311
1. Noțiuni	311
2. Caractere juridice	313
Capitolul II. Efecte juridice	314
1. Obligațiile intermediarului (curtierului)	314
2. Obligațiile clientului	315
TITLUL XIII. CONTRACTUL DE COMODAT (ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ)	317
Capitolul I. Noțiune și caractere juridice	317
1. Noțiuni	317
2. Caractere juridice	318

Capitolul II. Condiții de validitate	320
1. Capacitatea	320
2. Consimțământul	321
3. Obiectul.....	321
4. Cauza.....	321
Capitolul III. Efectele contractului de comodat	322
1. Obligațiile comodatarului	322
2. Obligațiile comodantului	325
Capitolul IV. Încetarea comodatului	326
Cauze de încetare.....	326
TITLUL XIV. CONTRACTUL DE ÎMPRUMUT DE CONSUMAȚIE	327
Capitolul I. Noțiune și caractere juridice	327
1. Noțiune	327
2. Caractere juridice	327
Capitolul II. Condiții de validitate	329
1. Capacitatea	329
2. Consimțământul	329
3. Obiectul.....	329
4. Cauza.....	330
Capitolul III. Efecte juridice	331
1. Obligațiile împrumutatului	331
2. Obligațiile împrumutătorului.....	332
Capitolul IV. Împrumutul cu dobândă	334
Noțiune. Reguli aplicabile.....	334
Capitolul V. Încetarea contractului	336
TITLUL XV. CONTRACTUL DE DEPOZIT	337
Capitolul I. Noțiune. Caractere juridice. Feluri	337
1. Noțiune	337
2. Caractere juridice	337
3. Feluri	338
Capitolul II. Depozitul obișnuit (voluntar). Condiții de validitate. Dovadă	339
1. Capacitatea	339
2. Consimțământul	339
3. Obiectul.....	340
4. Cauza.....	340
5. Dovada contractului	340

Capitolul III. Efectele contractului de depozit	341
1. Obligațiile depozitarului	341
2. Obligațiile deponentului	344
Capitolul IV. Varietăți de depozit	345
1. Depozitul necesar	345
2. Depozitul hotelier	346
3. Depozitul neregulat	348
Capitolul V. Sechestrul	350
1. Noțiune. Feluri	350
2. Sechestrul convențional	350
3. Sechestrul judiciar	351
TITLUL XVI. CONTRACTUL DE TRANZACȚIE	353
Capitolul I. Noțiune și caractere juridice	353
1. Noțiune	353
2. Caractere juridice	354
Capitolul II. Condiții de validitate	356
1. Capacitatea	356
2. Consimțământul	356
3. Obiectul	357
4. Cauza	358
Capitolul III. Efectele contractului de tranzacție	359
1. Interpretarea contractului	359
2. Efecte extinctive	359
3. Regula efectelor declarative	360
4. Excepția efectelor constitutive sau translative	360
TITLUL XVII. CONTRACTUL DE RENTĂ VIAGERĂ	361
Capitolul I. Noțiune și caractere juridice	361
1. Noțiune	361
2. Caractere juridice	362
Capitolul II. Condiții de validitate	363
1. Reguli generale	363
2. Reguli speciale	363
Capitolul III. Efectele contractului de rentă viageră	364
1. Obligațiile credentierului	364
2. Obligațiile debentierului	364
3. Sancțiunea neexecutării obligațiilor debentierului	365

TITLUL XVIII. CONTRACTUL DE ÎNTREȚINERE	366
Capitolul I. Noțiune și caractere juridice	366
1. Noțiune	366
2. Caractere juridice	366
Capitolul II. Delimitarea față de alte contracte	369
1. Delimitarea față de vânzare	369
2. Delimitarea față de donație.....	369
3. Delimitarea față de contractul de rentă viageră	366
Capitolul III. Condiții de validitate	371
1. Capacitatea	371
2. Consimțământul	371
3. Obiectul.....	372
4. Cauza.....	373
Capitolul IV. Efectele contractului de întreținere	375
1. Obligațiile întreținutului	375
2. Obligațiile întreținătorului	375
3. Transformarea în bani a obligației de întreținere	376
Capitolul V. Încetarea contractului de întreținere	378
TITLUL XIX. CONTRACTUL DE ASIGURARE	381
Capitolul I. Noțiuni generale privind asigurările	381
1. Reglementare. Înțelesul unor termeni.....	381
2. Clasificarea asigurărilor	382
Capitolul II. Noțiunea, caracterele juridice și încheierea contractului de asigurare	384
1. Noțiune	384
2. Caractere juridice	384
3. Încheierea contractului.....	385
Capitolul III. Tipuri de asigurări contractuale	386
1. Asigurarea de bunuri	386
2. Asigurarea de persoane.....	388
3. Asigurarea de răspundere civilă	389
TITLUL XX. JOCUL ȘI PARIUL	391
1. Noțiune și caractere juridice.....	391
2. Efecte juridice.....	392
BIBLIOGRAFIE	395

TITLUL I

Contractul de vânzare

CAPITOLUL I

Noțiune. Caractere juridice

1. Noțiune

Fără îndoială, cel mai frecvent contract utilizat în practică este contractul de vânzare. Formele sale de manifestare sunt numeroase, iar, la rândul său, el este supus unor multitudini de influențe cu caracter economic și social.

Contractul de vânzare ocupă o poziție importantă în dreptul civil român, datorită faptului că, prin intermediul său, se realizează înstrăinarea sau dobândirea dreptului de proprietate sau a altor drepturi asupra bunurilor aflate în circuitul civil.

El este cel mai utilizat contract civil pentru că asigură circulația juridică a bunurilor și a altor valori patrimoniale. În mod tradițional, contractul de vânzare a fost considerat „contractul-tip”, întrucât o parte dintre preceptele sale se aplică, în principiu, și celorlalte contracte în care există prestații reciproce¹.

În acest sens, Codul civil prevede expres în art. 1651 că dispozițiile privind obligațiile vânzătorului se aplică, în mod corespunzător, obligațiilor înstrăinătorului în cazul oricărui alt contract având ca efect transmiterea unui drept, dacă din reglementările aplicabile aceluși contract sau din cele referitoare la obligații în general nu rezultă altfel.

Consacrând importanța contractului de vânzare, legiuitorul român a reglementat acest contract în Titlul IX, Capitolul I al Codului civil, existând în același timp și unele acte normative speciale cu incidență în acest domeniu.

Potrivit art. 1650 C. civ., „vânzarea este contractul prin care vânzătorul transmite sau, după caz, se obligă să transmită cumpărătorului proprietatea unui bun în schimbul unui preț pe care cumpărătorul se obligă să îl plătească. Poate fi, de asemenea, transmis prin vânzare un dezmembrământ al dreptului de proprietate sau orice alt drept”.

Prin această definiție legală se legitimează o realitate unanim recunoscută de doctrină și jurisprudență, respectiv faptul că prin intermediul contractului de vânzare se poate realiza

---

¹ În doctrina franceză, vânzarea este considerată „modelul contractului translativ de proprietate și instrumentul principal al circulației bunurilor” (J. Huet, *Traité de droit civil. Les principaux contrats spéciaux*, LGDJ, Paris, 2001, p. 179).

transmiterea și a altor drepturi decât dreptul de proprietate, inclusiv dezmembrăminte ale dreptului de proprietate¹.

2. Caractere juridice

Contractul de vânzare prezintă mai multe caractere juridice:

- a) este un contract consensual;
- b) este un contract cu titlu oneros;
- c) este un contract sinalagmatic;
- d) este un contract comutativ;
- e) este un contract translativ de proprietate.

a) Caracterul *consensual* al contractului de vânzare rezultă din prevederile art. 1178 C. civ., care prevede în acest sens, la modul general, că contractul se încheie prin simplul acord de voință al părților, capabile de a contracta, dacă legea nu impune o anumită formalitate pentru încheierea sa valabilă².

Deci, în principiu, vânzarea ia naștere prin acordul de voință al părților, care își dau consimțământul reciproc asupra condițiilor contractului; ea este perfectă și deplin încheiată prin manifestarea concordantă a acordului de voință al părților³.

Nu este necesară pentru validitatea contractului de vânzare îndeplinirea niciunei formalități și nici nu se cere predarea bunului ori plata prețului în momentul încheierii contractului⁴.

De la acest principiu există unele excepții când legea prevede cerința încheierii actului într-o anumită formă. Astfel, potrivit art. 1244 C. civ., „trebuie să fie încheiate prin înscris autentic, sub sancțiunea nulității absolute, convențiile care strămută sau constituie drepturi reale care urmează a fi înscrise în cartea funciară”⁵.

Dacă legea prevede cerința încheierii vânzării în formă autentică și această condiție nu este îndeplinită, contractul încheiat între părți nu este valabil ca vânzare, însă, prin aplicarea principiului conversiunii actului juridic, el poate fi validat ca o promisiune de vânzare⁶.

---

¹ Potrivit art. 1294 din vechiul Cod civil, „vinderea este o convenție prin care două părți se obligă între sine, una a transmite celeilalte proprietatea unui lucru și aceasta a plăti celei dintâi prețul lui”. Este de observat însă că, deși vechea reglementare se referea expres numai la transmiterea proprietății, în realitate, atât în doctrină, cât și în jurisprudență s-a recunoscut că prin contractul de vânzare se poate transmite și un alt drept decât dreptul de proprietate, respectiv un alt drept real, un drept de creanță sau un drept din domeniul proprietății intelectuale, transmiterea proprietății fiind numai de natura, și nu de esența acestui contract.

² Consensualitatea reprezintă regula în materia actelor juridice civile (G. Boroș, C.A. Angheliescu, B. Nazat, *Curs de drept civil. Drepturile reale principale*, Ed. Hamangiu, București, 2013, pp. 36-37).

³ I. Rosetti-Bălănescu, Al. Băicoianu, *Drept civil român*, vol. II, Ed. Socec, București, 1943, p. 278.

⁴ Totuși, pentru probă este necesară încheierea contractului în formă scrisă, înscrisul care constată încheierea contractului putând fi sub semnătură privată sau autentic și având forța probantă prevăzută de lege, conform art. 1241 C. civ.

⁵ Regimul nulității absolute este prevăzut de art. 1247 C. civ.: „este nul contractul încheiat cu încălcarea unei dispoziții legale instituite pentru ocrotirea unui interes general. Nulitatea absolută poate fi invocată de orice persoană interesată, pe cale de acțiune sau de excepție. Instanța este obligată să invoce din oficiu nulitatea absolută. Contractul lovit de nulitate absolută nu este susceptibil de confirmare decât în cazurile prevăzute de lege”.

⁶ V. Nemeș, G. Fierbințeanu, *Dreptul contractelor civile și comerciale. Teorie, jurisprudență, modele*, ed. a 2-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, 2022, p. 5.

În acest sens, în practica judiciară¹ s-a decis că un contract de vânzare-cumpărare având ca obiect un teren este nul absolut pentru lipsa formei autentice. Potrivit principiului conversiunii, acesta valorează antecontract de vânzare-cumpărare în măsura în care cel care se obligă să transmită dreptul de proprietate asupra terenului este titularul dreptului de proprietate, iar înțelegerea este materializată într-un înscris sub semnătură privată.

De asemenea, în cazul contractelor electronice, potrivit art. 1245 C. civ., „contractele care se încheie prin mijloace electronice sunt supuse condițiilor de formă prevăzute de legea specială”.

În aceste situații de excepție, contractul de vânzare nu va fi valabil decât dacă va fi încheiat în forma specială prevăzută de lege.

b) Vânzarea este un contract cu titlu *oneros*, întrucât ambele părți urmăresc, la încheierea contractului, anumite interese patrimoniale, respectiv primirea unui echivalent în schimbul prestației la care se obligă. Prin încheierea contractului, vânzătorul, ca echivalent al prestației sale, urmărește să primească prețul bunului de vânzare, iar cumpărătorul să primească, în schimbul prețului, bunul vândut.

c) Contractul de vânzare are caracter *sinalagmatic*, întrucât prin încheierea lui se nasc obligații reciproce și interdependente în sarcina ambelor părți contractante: vânzătorul are obligațiile de transmitere a proprietății bunului, de predare a bunului vândut și de garantare a cumpărătorului (pentru evicțiune și pentru vicii ascunse), iar cumpărătorul de preluare a bunului cumpărat și de plată a prețului convenit, precum și de suportare a cheltuielilor vânzării, în lipsă de stipulație contrară². Reciprocitatea și interdependența obligațiilor conturează premisele unei prezumții de echilibru economic între prestațiile părților contractului de vânzare³.

d) Contractul de vânzare este un contract comutativ, întrucât la momentul încheierii contractului existența drepturilor și obligațiilor părților, rezultate din înțelegerea lor, este certă, iar întinderea acestora este determinată sau determinabilă (art. 1173 C. civ.); ele nu depind de un eveniment viitor și incert, astfel încât nu există, ulterior încheierii contractului, șanse de câștig sau de pierdere pentru una sau ambele părți contractante⁴.

e) Contractul de vânzare este, în principiu, un contract *translativ de proprietate*.

Astfel, potrivit art. 1674 C. civ., „cu excepția cazurilor prevăzute de lege ori dacă din voința părților nu rezultă contrariul, proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul încheierii contractului, chiar dacă bunul nu a fost predat ori prețul nu a fost plătit încă”⁵.

¹ C. Ap. Oradea, s. civ., dec. nr. 41/2022, www.rolii.ro.

² Corelația obligațiilor derivă din legătura voinței părților, obligația fiecăreia dintre acestea reprezentând cauza celeilalte. Obligația vânzătorului de „a da” (de a transmite dreptul de proprietate), precum și obligația de „a face” (de a preda bunul vândut) corespund cu obligațiile cumpărătorului de „a da” (de a plăti prețul) și de „a face” (de a prelua și primi bunul cumpărat) – M.L. Belu Magdo, *Contractul de vânzare în Noul Cod Civil*, Ed. Hamangiu, București, 2014, p. 12.

³ L. Stănculescu, *Dreptul contractelor civile. Doctrină și jurisprudență*, ed. a 3-a, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 128.

⁴ Prin excepție, vânzarea are uneori caracter aleatoriu (de exemplu, vânzarea de drepturi litigioase, vânzarea unei recolte viitoare ce urmează a se realiza pe un anumite teren al vânzătorului).

⁵ La prima vedere, noul Cod civil pare a avea o abordare diferită cu privire la caracterul translativ de proprietate al contractului de vânzare. Astfel, potrivit art. 1650, vânzarea este contractul prin care „vânzătorul transmite sau, după caz, se obligă să transmită cumpărătorului proprietatea unui bun”, iar art. 1673 indică printre obligațiile

Deci, în principiu, transferul dreptului de proprietate de la vânzător la cumpărător din momentul încheierii contractului operează de drept¹. Acest principiu se aplică însă numai dacă sunt împlinite anumite *condiții*:

- 1) *contractul de vânzare trebuie să fie valabil încheiat*. Dacă, în mod excepțional, legea prevede o anumită formă pentru încheierea contractului, acordul părților trebuie să îmbrace forma cerută de lege;
- 2) *vânzătorul trebuie să fie proprietarul bunului vândut*². Această regulă reprezintă aplicarea principiului latin *nemo dat quod non habet*;
- 3) *bunul vândut trebuie să existe*. Dacă bunul vândut nu există în momentul încheierii contractului, transferul proprietății operează în momentul executării sau individualizării bunurilor. Astfel, în cazul vânzării bunurilor viitoare, transferul operează numai din momentul în care au fost executate sau terminate (pentru bunurile individual determinate) sau din momentul individualizării (pentru bunurile de gen)³. Este cazul lucrurilor care urmează a fi confecționate, al recoltelor viitoare etc.⁴;
- 4) să fie vorba despre *lucruri individual determinate* (certe).

Dacă este vorba despre bunuri determinate numai generic, transferul proprietății nu se poate produce din momentul încheierii contractului, ci numai din cel al individualizării bunurilor. Astfel, potrivit art. 1678 C. civ., atunci când vânzarea are ca obiect bunuri de gen, inclusiv bunuri dintr-un gen limitat, proprietatea se transferă cumpărătorului la data individualizării acestora prin predare, numărare, cântărire, măsurare ori prin orice alt mod convenit sau impus de natura bunului.

În cazul obligațiilor alternative⁵, întrucât vânzarea are ca obiect un lucru din două sau mai multe, trebuie distins după cum este vorba despre lucruri individual determinate sau de gen.

Dacă vânzarea are ca obiect un lucru din mai multe lucruri certe (determinate), proprietatea se transmite numai în momentul alegerii, întrucât cumpărătorul nu a individualizat bunul⁶.

Dacă cele două obiecte sunt lucruri de gen, pentru transmiterea proprietății, pe lângă alegere, este necesar să se procedeze la individualizarea propriu-zisă a bunului ales;

- 5) *părțile să nu fi amânat transferul proprietății* printr-o clauză specială pentru un moment ulterior încheierii contractului.

Întrucât regula prezentă în art. 1674 C. civ. nu are caracter imperativ, ci supletiv, părțile contractului de vânzare pot stabili ca transmiterea proprietății să se facă ulterior încheierii contractului.

---

vânzătorului aceea de a transmite proprietatea bunului vândut. În acest context, translația proprietății ar apărea ca fiind o etapă distinctă de cea a încheierii contractului de vânzare, fiind o acțiune ce ar trebui îndeplinită de vânzător. Cu toate acestea, caracterul translativ de proprietate al vânzării este prevăzut expres în art. 1674 C. civ.

¹ În doctrină se apreciază că „din cauza caracterului esențialmente translativ al vânzării, ea are, de asemenea, caracter esențialmente instantaneu” (R. Dincă, *Contracte civile în noul Cod civil*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 26).

² Vânzarea bunului altuia va fi tratată în capitolul „Variatăți de vânzare”.

³ A se vedea, pentru vânzarea bunului viitor, prevederile art. 1658 C. civ.

⁴ D. Alexandresco, *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român*, tom. VIII, București, 1925, p. 15.

⁵ Potrivit art. 1461 C. civ., „obligația este alternativă atunci când are ca obiect două prestații principale, iar executarea uneia dintre acestea îl liberează pe debitor de întreaga obligație. Obligația rămâne alternativă chiar dacă, la momentul la care se naște, una dintre prestații era imposibil de executat”.

⁶ I. Rosetti-Bălănescu, Al. Băicoianu, *Tratat de drept civil român*, vol. II, București, 1929, p. 685.